



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: MUDr. P. B.
bytem X

zastoupený JUDr. Radek Foral, advokát
sídlem Masarykovo náměstí 220, Napajedla

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2023, č.j. X

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobce brojí svou žalobou proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2023, vypravenému dne 20. 10. 2023, č.j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí ze dne 25. 9. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná zvýšila žalobci ode dne 24. 1. 2023 procentní výměru starobního důchodu o částku zvýšení za jedno

vychované dítě (L. B., nar. X) o 500 Kč měsíčně. Starobní důchod od tohoto data činil 17 683 Kč měsíčně. Částka zvýšení však nebyla žalobci přiznána za další dvě děti (syny P. nar. X a M. nar. dne X), neboť žalovaná dospěla k názoru, že o tyto děti pečovala osobně v největším rozsahu jiná osoba, a to jejich matka paní L. B. (nar. X), která dne X zemřela.

II. Napadené rozhodnutí

2. V napadeném rozhodnutí žalovaná shrnula právní úpravu a účel tzv. výchovného. V případě, že osobou která výchovu zajišťovala v největším rozsahu je žena, která již zemřela, zatímco muž, který výchovu zajišťoval v menším rozsahu, dosud žije a je poživitelem starobního důchodu, nemá tento muž nárok na výchovné, neboť nebyl osobou, která zajišťovala výchovu v největším rozsahu. Rozhodující podmínkou pro splnění nároku je péče ve větším rozsahu bez ohledu na ustanovení § 32 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“).
3. Ke skutkovému stavu věci žalovaná uvedla, že z podkladů nashromážděných ve správním spisu (zejm. z rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 17. 10. 1995, č.j. 11C 88/95-22 o rozvodu manželství a svěření obou synů do péče žalobce) nevyplývá, že by žalobce pečoval o oba syny v největším rozsahu. Synové mu byli svěřeni do péče v roce 1995, takže o ně žalobce pečoval sám od dubna 1995. V té době jim bylo 13 a 12 let. I když z odůvodnění citovaného rozsudku (dále jen „rozsudek o rozvodu“) vyplývá, že jejich matka měla problémy s alkoholem, nebylo jednoznačně prokázáno, že nebyla schopna péče o syny. Z nárokových podkladů, které má žalovaná k dispozici, vyplývá, že v době po narození synů do rozvodu manželstvím měl žalobce převážně vyšší příjmy než jeho manželka.
4. Žalovaná shledala jako správný i přepočtení starobního důchodu, a proto námitky proti prvostupňovému rozhodnutí zamítla jako nedůvodné.

III. Žaloba

5. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce uvedl následující argumentaci. Žalobce má za to, že i když žalovaná fakticky ve věci zjistila veškeré skutečnosti nutné pro rozhodnutí ve věci, věc nesprávně posoudila, a to zejména pokud se týká délky převážné péče žalobce o nezletilé děti.
6. Podle žalované se věc má tak, že žalobce převzal převážnou péči o své syny v období let 1993 - 1994, tedy v období, kdy měla jeho tehdejší manželka tzv. kritické období. Podle názoru žalobce je však tento závěr nesprávný. V období let 1993 - 1994 totiž nepochybně manželka žalobce již byla z důvodu požívání alkoholických nápojů v takovém stavu, že již nebyla schopna činit nic. Ovšem tento stav nenastal až v letech 1993 - 1994, ale v tomto období pouze tento stav již gradoval a fakticky se vyvíjel již od roku 1988, kdy podle rozsudku o rozvodu začala být manželka nespokojená se společným soužitím a začala požívat alkoholické nápoje, a to ve stále větší míře. To vyvrcholilo v letech 1993 a 1994. Již před tímto obdobím však manželka žalobce požívala alkoholické nápoje v takové míře, že v době, kdy měla pečovat o společnou

domácnost a potřeby dětí, byla fakticky v podnapilém stavu, a to i za přítomnosti těchto nezletilých dětí.

7. Dle názoru žalobce je nepochybné, že pokud manželka žalobce byla v té době v takovém stavu, nebyla schopna o společnou domácnost pečovat a stejně tak ani o potřeby svých dětí, takže to byl právě žalobce, kdo i v této době zajišťoval potřeby svých dětí, a to ne jenom finančně – příjmem se zaměstnání, ale také osobní péčí. Ostatně i opětovně z odůvodnění rozsudku Okresního soudu ve Zlíně o rozvodu plyne, že manželství účastníků bylo vážným způsobem narušeno po dobu pět let před rokem 1995, tedy nejméně od roku 1990, a nejméně od tohoto období manželka problémy řešila požíváním alkoholu.
8. Z tohoto tedy žalobce dovozuje, že pokud manželka požívala ve stále se stupňující se míře alkoholické nápoje, a to nejméně od roku 1990, pak nepochybně žalobce od tohoto roku také převážně pečoval o své děti, protože osoba požívající alkoholické nápoje není nepochybně schopna řádným způsobem pečovat o nezletilé děti. Ostatně i v odůvodnění rozsudku je konstatován hluboký rozvrat manželství a s přihlédnutím k ostatním okolnostem lze tedy jednoznačně dospět k závěru, že žalobce v převážné míře pečoval o své syny nejméně od roku 1990, a tedy v převážné míře zajišťoval veškeré jejich potřeby v době jejich nezletilosti.
9. Žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalované

10. Ve svém vyjádření ze dne 16. 1. 2024 žalovaná uvedla, že považuje žalobu za nedůvodnou a navrhuje ji zamítnout. K jednotlivým žalobním námitkám žalovaná uvedla, že dle rozsudku o rozvodu, který nabyl právní moci dne 1. 3. 1996 a jímž byli nezletilí synové svěřují do výchovy otce, manželka žalobce nadměrně požívala alkoholické nápoje, přičemž kritické období měla v letech 1993 a 1994. V této době již bylo synům víc než 10 let. Dále je v rozsudku uvedena skutečnost, že od dubna 1995 se žalobce o své nezletilé syny v podstatě staral sám a matka dětí na jejich výživu od dubna 1995 nepřispěla žádnou částkou.
11. Žalobce namítl, že pečoval o nezletilé syny nejméně od roku 1990, a tedy v převážné míře zajišťoval jejich potřeby. Zároveň ve svém podání ze dne 4. 4. 2023 poskytl informaci, že jeho bývalá manželka byla doma do doby, než starší syn P. začal chodit do školy. Také sdělil, že vzhledem ke svým pracovním povinnostem (vedení záchranné služby v O.) s dohledem a výchovou synů v době žalobcovy nepřítomnosti pomáhala jeho matka.
12. Z nárokových podkladů, které má žalovaná k dispozici vyplývá, že v době po narození synů do rozvodu v roce 1995 měl žalobce převážně vyšší příjmy než jeho manželka. Žalobce v tomto období vykonával zaměstnání, od roku 1992 byl osobou samostatně výdělečně činnou, aniž došlo k poklesu jeho výdělků (vyměřovacích základů), a aniž by to mělo negativní dopad na jeho pracovní kariéru, rozsah pracovního úvazku a s

tím spojeným poklesem příjmů. Z uvedeného nesporně vyplývá, že žalobce se významnou měrou podílel na výchově synů, ale šetřením nebylo prokázáno, že žalobce o syny pečoval v největším rozsahu. Z dokladů, které má žalovaná k dispozici tak nevyplývá, že by matka synům nezajišťovala výchovu ve větším rozsahu.

13. Žalobce neuvedl nic důkazně významného pro podporu svého tvrzení, že by osobně pečoval o své syny v největším rozsahu ve smyslu § 34a odst. 3 ZDP. Navíc sám žalobce uvádí, že s nezletilými syny byla doma jejich matka do doby, než starší syn P. zahájil povinnou školní docházku. Žalované není známo, a žalobce to ani neprokázal, že by matka dětí paní L. B. byla osobou bezmocnou či jinak zdravotně znevýhodněnou, následkem čehož by nemohla nebo nesměla pečovat o své děti od jejich narození až do jejich svěření do výchovy otci, způsobem a v rozsahu odpovídajícím věku. Žalobce byl ve správním řízení vyzván, avšak nedoložil žádná relevantní tvrzení či důkazy (s výjimkou samotného prohlášení a vlastního tvrzení o jím vykonávaném rozsahu péče), které by prokazovaly, že obsah a rozsah jeho péče o syny by se jakkoli vymykal obvyklému způsobu řádné společné péče rodičů o děti, a to v situacích, kdy některé z dětí navštěvovalo předškolní a školní zařízení, bylo zdravotně indisponováno v rozsahu nepřekračujícím běžnou dětskou nemocnost a realizovalo svoje zájmové aktivity.
14. Žalovaná závěrem zdůraznila, že jde o řízení o žádosti, kde spočívá důkazní povinnost na straně účastníka řízení. Povinnost žalované zjistit bez jakýchkoli pochybností pravdivý stav věci z důkazní povinnosti žalobce přímo vyplývá, ale nenahrazuje ji. Žalovaná bez poskytnuté součinnosti ze strany účastníka řízení nemůže sama zjišťovat skutečnosti svědčící v žalobcův prospěch. Navíc v tomto projednávaném případě jde o nesnadné posuzování „kvality“ vynakládané péče obou rodičů a její „rozpočítávání“ mezi již zemřelou ženou a žalobce po uplynutí mnoha let. Za výše popsaného stavu žalovaná proto na základě dostupných podkladů a informací uzavřela, že žádost žalobce je neopodstatněná.

V. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud zjistil, že žaloba byla podána včas, osobou oprávněnou a je přípustná za podmínek ustanovení § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)
16. Ze **správního spisu** žalované krajský soud zjistil následující. Žalobci byl přiznán starobní důchod ve smyslu § 29 ZDP ode dne 23. 5. 2014. Dne 2. 1. 2023 si žalobce podal žádost o zvýšení starobního důchodu za vychované dítě, a to L. B. za dobu ode dne 20. 5. 2009 do 1. 1. 2023 (matkou dítěte je S. B. nar. X), k níž bylo připojeno prohlášení matky dítěte ze dne 15. 3. 2023, že souhlasí a prohlašuje, že žalobce v uvedeném období pečoval o dceru L. v největším rozsahu. Dále žalobce požádal poté o zvýšení starobního důchodu za syny M. B. a P. B. s tím, že o tyto děti měl pečovat v největším rozsahu od 1. 1. 1993 do 31. 12. 2000. K těmto žádostem žalobce připojil též rozsudek o rozvodu, v němž se uvádí, že matka dětí byla paní L. B., která již zemřela. Na výzvu žalované ze dne 31. 3. 2023 ke specifikaci rozhodných okolností žalobce odpověděl přípisem ze dne 4. 4. 2023, v němž je uvedeno, že jeho bývalá manželka (matka obou synů) byla doma do doby, než starší syn P. začal chodit do

školy. Po nástupu do školy zjistil žalobce větší konzumaci alkoholu u své manželky. Nakonec byla propuštěna kvůli alkoholu ze zaměstnání a absolvovala protialkoholní léčbu. Následně žalobce inicioval rozvodové řízení. Výslovně uvedl, že vzhledem k pracovním povinnostem (vedl Záchranou službu v O.) mu s dohledem a výchovou synů v době jeho nepřítomnosti pomáhala jeho matka. K námitkám proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce připojil pouze znovu rozsudek o rozvodu a tvrdil, že právě z něj vyplývá, že péči o nezletilé děti již v této době zabezpečoval žalobce, a nikoliv matka obou synů.

17. Krajský soud ve věci nařídil **ústní jednání**, které se uskutečnilo za účasti žalobce, jeho zástupce a zástupkyně žalované dne 15. 10. 2024. Krajský soud shrnul obsah napadeného rozhodnutí a soudního a správního spisu. Zástupce žalobce přednesl obsah žaloby a žalovaná odkázala na své procesní vyjádření. Žalobce k věci uvedl, že problémy matky obou synů začaly už od roku 1988, kdy musel postupně převzít výchovu obou synů. Podrobněji popsal její graduující abúzus alkoholu, který vyústil v rozvod manželství. K dotazu soudu, zda může přesněji specifikovat období, kdy byla matka v protialkoholním léčení, a přibližně jak dlouho, žalobce řekl, že si to přesně nepamatuje, ani nedokáže s určitostí říci, jestli tomu tak bylo již před rokem 1993. Zástupce žalobce navrhl, aby byl vyžádán spis Okresního soudu v Blansku sp. zn. 11 C 88/95 k rozvodovému řízení. Krajský soud po nahlédnutí textu odůvodnění v části konstatace důkazního materiálu pro rozhodnutí ve věci samé tento návrh zamítl, neboť citované podklady v rozsudku o rozvodu by k otázce péče o děti zjevně nepřinesly více informací. Zástupce žalobce dále zmínil, že v rozvodové věci „snad“ mělo být vydáno předběžné opatření o svěření obou synů do péče otce po dobu před rozvodem manželství. Žalobce sám si však nebyl jist, zda toto předběžné opatření má k dispozici, ve správním spisu pak obsaženo nebylo. Krajský soud k tomu uvedl, že předběžné opatření, které by mohlo být vydáno v roce 1995 (kdy byl podle sp. zn. rozsudku o rozvodu podán návrh), by těžko mohlo zvrátit celkový pohled na rozsah péče otce o oba syny. Poté krajský soud ukončil dokazování a po vyslechnutí konečných návrhů přistoupil po přerušení jednání k vyhlášení rozsudku.
18. Žaloba **není důvodná**.
19. Krajský soud na úvod svého přezkumu nejprve považuje za nutné představit rozhodnou právní úpravu tzv. výchovného, o němž se v předmětné věci jedná. Přitom krajský soud v podstatné míře vycházel z předcházejících rozsudků zdejšího soudu ve věcech sp. zn. 34 Ad 23/2023 a sp. zn. 41 Ad 4/2024 v tom rozsahu, v jakém je tato prejudikatura souladná.
20. Výchovné je institutem zavedeným změnou zákona o důchodovém pojištění č. 323/2021 Sb., která byla s účinností od 1. 1. 2023 přijata na podkladě poslaneckého pozměňovacího návrhu (č. 8828, J. Hamáček, sněmovní tisk č. 1230/1, PSP, 8. volební období, 2017-2021, dostupné na www.psp.cz), a vtělena do § 34a zákona o důchodovém pojištění. V případě důchodů přiznaných před 1. 1. 2023 (jako tomu bylo v případě žalobce) se ve vztahu k výchovnému použijí pravidla čl. II (Přechodná ustanovení) zákona č. 323/2021 Sb.
21. Podle čl. II bod 1 zákona č. 323/2021 Sb. se starobní důchody přiznané ode dne, který spadá do období před 1. lednem 2023, zvýší o 500 Kč měsíčně za každé dítě, které

- pojištěnec vychoval, od splátky důchodu splatné v lednu 2023, a to při splnění dále uvedených podmínek. Toto zvýšení (přiznání výchovného) náleží k procentní výměře starobního důchodu.
22. Podle čl. II bod 3 zákona č. 323/2021 Sb. se *podmínky výchovy dítěte pro účely přiznání výchovného posuzují u všech pojištěnců podle právních předpisů účinných ke dni, od něhož byl starobní důchod přiznán, a to i v případě, že o dítě osobně pečoval muž. Výchovu téhož dítěte nelze pro účely přiznání výchovného současně započítat více osobám. Vychovávalo-li totéž dítě více osob, přiblíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu; to platí i v případě, že u téhož dítěte byla jeho výchova zohledněna při stanovení důchodového věku ženy. Přiznání výchovného nenáleží, pokud se pojištěnec vůči dítěti dopustil jako pachatel, spolupachatel nebo účastník úmyslného trestného činu proti životu a zdraví, proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo proti rodině a dětem.*
 23. Podle čl. II bod 4 zákona č. 323/2021 Sb. dle věty první platí, že *pokud byl důchodový věk stanoven se zohledněním vychovaných dětí, zvýší se starobní důchod o tzv. výchovné bez žádosti; za vychované dítě se pro účely přiznání výchovného považuje dítě, k jehož výchově bylo přihlédnuto při stanovení důchodového věku.*
 24. Podle čl. II bod 5 zákona č. 323/2021 Sb. pak platí, že pokud se nepostupuje dle bodu 4. (přiznání výchovného bez žádosti), zvýší se starobní důchod o výchovné na základě písemné žádosti podané na předepsaném tiskopisu. V případě starobních důchodů přiznaných před 1. 1. 2023 lze žádost podat nejpozději do 31. 12. 2024.
 25. Žalobci byl starobní důchod přiznán k datu 23. 5. 2014, tedy v období do 31. 12. 2022. Naplnění podmínky výchovy dítěte se proto posuzovalo ve smyslu čl. II bodu 1 citovaných přechodných ustanovení podle podmínek v § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 4 odst. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění („vyhláška č. 284/1995 Sb.“).
 26. V tomto období ženy splnily podmínku výchovy dítěte pro nárok na starobní důchod, jestliže osobně pečovaly nebo pečovaly o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte po dosažení osmého roku jeho věku, pak splnila podmínku výchovy dítěte, jestliže osobně pečovala nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu pěti roků; to však neplatí, pokud žena před dosažením zletilosti dítěte přestala o dítě pečovat (§ 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění). Podle § 4 odst. 2 prováděcí vyhlášky č. 284/1995 Sb. („vyhláška č. 284/1995 Sb.“) se pak podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod považovala za splněnou, pečovala-li žena o nezletilé dítě (a) od jeho narození do jeho úmrtí, pokud dítě zemřelo po dosažení šesti měsíců věku, nebo (b) alespoň poslední tři roky před dosažením věku potřebného podle zákona pro vznik nároku na starobní důchod.
 27. Krajský soud k žalobním námitkám uvádí následující.
 28. Právní úprava tzv. výchovného je vystavěna na několika principech hodnocení péče o dítě pro splnění podmínek nároku na výchovné. V první řadě se péče „v největším rozsahu“ hodnotí od narození až po zletilost dítěte (viz k tomu rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2024, čj. 55 Ad 7/2023-26). Žalovaná je povinna zabývat se

při tomto hodnocení jednotlivými obdobími péče o dítě tak, aby byla schopna učinit si celostní pohled na otázku, či péče o dítě převažovala. Přitom je zákonná úprava založena na individuálním charakteru nároku, nikoliv disjunktivním vztahu, tedy buď matka, anebo otec (viz rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 18. 3. 2024, č. j. 61 Ad 10/2023-34). Jsou tedy nepochybně možné případy, kdy nárok na výchovné nepřipadne ani jednomu z rodičů, neboť kupř. jeden z nich zemřel a druhý neprokával, že se v dostatečně dlouhém období zajišťoval „v největším rozsahu“ péči o děti.

29. Nárok rodiče musí být podložen rozhodnými okolnostmi, které objektivizují prohlášení rodiče a které musí vyplývat jednak z čestného prohlášení, a jednak z listin, které se k rozhodným okolnostem vztahují. Zákon sice nepracuje s výslovnou domněnkou, že o dítě pečovala v největším rozsahu jeho matka, není-li prokázáno jinak, avšak v případě tzv. automatického přiznání výchovného k již vyplácenému starobnímu důchodu matky dítěte, jíž bylo uznáno snížení důchodového věku, tomu tak v podstatě je. Nicméně v řešené věci nejde o tento případ, neboť matka obou synů zemřela před získáním nároku na starobní důchod. Jak dovodila judikatura, při hodnocení „největšího rozsahu péče“ hrají významnou roli doby raného věku dětí, kdy obvykle jeden z rodičů (nejčastěji matka dítěte) čerpá mateřskou a rodičovskou dovolenou (viz k tomu rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 6. 2024, č.j. 34 Ad 23/2023 – 33), což se také promítá vzhledem k nižším vyměřovacím základům do výše starobních důchodů těchto osob. Jde však o výkladovou konstrukci, nikoliv zákonnou – explicitně vyjádřenou – právní domněnku. Na druhé straně to automaticky neznamená, že by otec nemohl přesto prokázat, že ve zbytku pečoval o dítě ve větším rozsahu. Mezi takové typy případů patří úmrtí matky v raném věku dítěte, dlouhodobá zdravotní indispozice, rozvod manželů se svěřením dítěte do péče otci, atd. Tyto okolnosti je však třeba osvědčit ve správním řízení, příp. v soudním řízení prokázat. To se však v předmětné věci nestalo, neboť žalobce neprokával, že by matka obou synů byla v období předcházejícím rozvodu manželů dlouhodobě na protialkoholním léčení či jinak natolik zdravotně indisponovaná, že nezvládala péči o děti. Úsudek žalované tedy v tomto směru ob stojí.
30. Důležitou zásadou, kterou dovodila judikatura (srov. zejm. rozsudky zdejšího soudu ze dne 11. 6. 2024, č. j. 34 Ad 23/2023 – 33, a ze dne 24. 7. 2024, č. j. 41 Ad 4/2024-34) ve vztahu k výkladu neurčitého pojmu „péče v největším rozsahu“ je idea, že není možno hodnotit kvalitu poskytované péče ze strany rodiče. Výjimkou mohou být situace, kdy je péče poskytována takovým způsobem, že vlastně nelze o péči hovořit (vyprázdnění pojmu péče) či spáchání trestného činu proti dítěti, které je zákonným důvodem pro vyloučení nároku na výchovné.
31. Krajský soud aplikoval tato východiska na předmětnou věc a dospěl k následujícím závěrům. Je jednoznačně prokázáno a mezi účastníky nesporné, že matka obou synů o ně pečovala v období mateřské a rodičovské dovolené a bezproblémová péče trvala až do roku 1988. Poté pomalu začaly problémy matky s požíváním alkoholu, což nepochybně mělo vliv na kvalitu poskytované péče. Zároveň ale v této době žalobce vykonával své zaměstnání u Záchrané služby v Otrokovicích a nebylo prokázáno, že

by musel trávit s dětmi delší časová období doma (vyloučené doby) či že by mu poklesly výměřovací základy (hrubé výdělky).

32. Pro tvrzení žalobce, že převzal převážnou péči o syny v období let 1993 - 1994, nejsou ve spisu žádné přímé důkazy a ani při soudním jednání žalobce takové důkazy nepředložil. Ani jeho tvrzení k inkriminovanému období nezakládají jasnou představu, jak měla jeho péče o oba syny fungovat. V samotné žalobě poměrně rozporně žalobce argumentuje nejprve obdobím od roku 1988, kdy měly začít problémy matky s alkoholem, aby pak tvrdil, že minimálně až od roku 1990 se staral o syny více on, tedy minimálně pět let před iniciací rozvodového řízení. Navrhovaný důkaz soudním spisem z rozvodového řízení krajský soud vzhledem k obsahu odůvodnění rozsudku nepřipustil, neboť by podle jeho přesvědčení obsah spisu (citovaný v rozsudku) nepřinesl žádné přímé důkazy o období, které předcházelo samotnému podání návrhu na rozvod o dva až tři roky, či dokonce až k roku 1988, od něhož se měly datovat závažnější problémy matky s alkoholismem. Rozsudek o rozvodu představuje v tomto ohledu pouze indicii, že problémy s alkoholem matka dětí v této době měla, nehovoří se tam však o tom, kdo zajišťoval péči v době před rozvodem „v krizovém období“. Žalovaná se zabývala ve vztahu k tomuto období i možným poklesem výdělků žalobce v uvedeném období, k němuž rovněž tak nedošlo.
33. K tomu krajský soud podrobněji uvádí, že synu P. bylo k datu rozvodu manželství již více než 13 let a synu M. více než 12 let. I kdyby již celé dva roky před rozvodem (v kritickém období alkoholismu své bývalé manželky) pečoval žalobce o tyto syny více než jejich matka, nestačilo by to k tomu, aby do zletilosti pečoval o děti v největším rozsahu. V tomto ohledu žalovaná v souladu se zákonem sleduje podmínku péče po dobu 10 let (§ 32 odst. 4 věta první zákona č. 155/1995 Sb.). Péče matky se zřetelem ke všem okolnostem mohla být považována za převažující i v období let 1988 – 1993, jakkoliv pro toto období nejsou žádné důkazy o rozhodných skutečnostech svědčících pro jednoho či druhého rodiče. Oproti tomu je zcela nesporné, že matka dětí o ně pečovala po celou dobu své mateřské a rodičovské dovolené a minimálně až do jejich nástupu do školy. Krajský soud tedy nevidí dostatečnou oporu pro závěr, že by otec v dostatečně dlouhém období alespoň 10 let pečoval o své syny ve větším rozsahu než jejich matka.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

34. Jelikož žalobci se nepodařilo prokázat, že by pečoval o své syny v převažujícím rozsahu, krajský soud shledal žalobu jako nedůvodnou a zamítl ji (výrok I).
35. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovaná nelze náhradu nákladů řízení ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat (výrok II. tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 15. října 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce